

Waddenkust verdient grote investeringen.

We weten prima hoe je de bescherming tegen hoog water in het Waddengebied moet verbeteren: met hogere dijken. Maar een structurele verbetering voor de kust van de Wadden gaat ook over het zoete water, de natuur en de economie. Daar zijn grote investeringen voor nodig. Maandag 20 juni komen enkele honderden mensen naar de Toogdag voor de Wadden in Delfzijl om de verbetering van de waddenkust met de ministers te bespreken.

De Wadden zijn van een onvergelykbare schoonheid. Veel mensen genieten van het ongerepte landschap, de dijken, vissersboten, eilanden, zeehonden en grote groepen vogels. Op de veerboot begint je vakantie al. De Waddenzee is Unesco natuurgebied – het enige in Nederland! – en moet beschermd worden. Tegelijk zijn er veel activiteiten: belangrijke havens met veel industrie en overslag van goederen. Boeren kweken er pootaardappels van wereldklasse. Er liggen pijpleidingen, er wordt gas gewonnen, in de Noordzee zijn grote velden met windmolens op zee en de stroomkabels daarvan komen door of langs de Waddenzee. De Wadden zijn tenslotte ook enorm belangrijk voor onze bescherming tegen hoog water.

De klimaatverandering zorgt er intussen voor dat de zeespiegel stijgt. Dat betekent gevaar voor de bewoners en zouter water in de landbouw in Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Clusterbuien zorgen voor wateroverlast. En dit alles bedreigt de leefbaarheid van de kuststrook, een van de bijzonderste gebieden in Nederland.

We weten prima hoe je de veiligheid moet verbeteren: met hogere dijken. En dat iedere 20 jaar opnieuw. In de afgelopen jaren is het besef gegroeid dat een eenvoudige aanpak niet genoeg is. Het ophogen van de dijken moet steeds opnieuw en betekent verder niets voor de kust. Een betere oplossing is dat je de kust van de Wadden echt langdurig leven inblaast. En dat betekent dat je niet alleen de veiligheid maar tegelijk ook de omgang met zout en zoet water verbetert, de leefbaarheid op peil houdt en kansen creëert voor natuur, economie en bereikbaarheid.

Vorig jaar hebben veel organisaties in het Noorden samen de Agenda voor het Waddengebied opgesteld. Daarin staat dat we samen een veilig, veerkrachtig en vitaal Waddengebied willen. Dit jaar hebben we daarbij een lijst met grote projecten gemaakt. Projecten over bijvoorbeeld duurzame havens, energie, duurzame landbouw, verbetering van bereikbaarheid en toeristische ontwikkeling. En vóór alles: veiligheid tegen het hoge water en natuurverbetering.

In de praktijk zijn er al wel voorbeelden van goede ontwikkelingen. Dijken hebben bijvoorbeeld ook grote betekenis voor de landbouw, de natuur en de recreatie. Zo zijn er in Fryslân meerdere plekken waar kunstwerken op de dijk staan. In Groningen maken we de dijk niet hoger en met steen, maar juist breder en groener. Zo wordt het veiliger en hebben ook de natuur, de boer en de recreant er wat aan.

Als we dit soort ontwikkeling goed stimuleren, dan worden onze landbouw, visserij, toerisme en havens weer aansprekend op wereldschaal. Het Waddengebied krijgt zo weer een rol als voorbeeld en als exporteur – ook van kennis – voor klimaatadaptieve oplossingen in de vele delta's die de aarde rijk is. We kunnen ook – samen met Duitsland – een impuls geven aan het bestuur van de regio.

Om al deze plannen uit te kunnen voeren is geld nodig, veel geld. Een eerste schatting is dat dit in de komende 30 jaar 10 tot 15 miljard euro kost. Dat is per jaar even duur als 10 km snelweg. Vergeleken met de opbrengst van het Groningse aardgas is het bescheiden maar het blijft een enorm bedrag. Dat geld moet bijvoorbeeld komen van bedrijven in de havens en de provincies en gemeenten. De rijksoverheid heeft ook grote fondsen op het gebied van veiligheid, klimaatverandering, natuur en innovatie.

Wij stellen voor om uit te zoeken welke partijen hieraan willen en kunnen bijdragen. De waddenkust is uniek. De opgave om deze vitaal, veerkrachtig en veilig te houden en tegelijk de natuur te versterken is van een zeer groot belang. De rijksoverheid is nodig om dit samen met regionale partijen te doen; het Waddengebied is van ons allemaal.

Drs. A.A.M. Brok is commissaris van de Koning in Fryslân en voorzitter van het Omgevingsberaad Waddengebied.

C.J. Loggen is gedeputeerde in de provincie Noord-Holland en voorzitter van het Waddenfonds